

BEURSTEMMING

De Amsterdamse AEX-index ging vrijdag licht vooruit onder aanvoering van de verzekeraars Aegon en ASR.

AEX	AMX	DOW JONES	S&P 500	NIKKEI	EURO	EURIBOR (3 mnd)	OLIE (Brent, wat)	RENTE (10 Jaar)	GOUD (troy)
711,81 +0,49%	1.067,18 +0,25%	34.464,64 +0,41%	4.200,88 +0,12%	29.149,41 +2,10%	1,2196 \$ +0,01%	-0,5400 -0,56%	69,30 \$ -0,24%	-0,0230 ±0,00%	1.893,23 \$ -0,18%
11:00 t.o.v. slotkoers	11:00 t.o.v. slotkoers				11:00 t.o.v. slotkoers		11:00 t.o.v. slotkoers		

Ijs en snoep goedkoper, eieren en boter juist duurder

• ANP

DEN HAAG. Voedingsmiddelen zijn tussen 2010 en 2020 gemiddeld 18 procent duurder geworden, melden het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Voedingscentrum vrijdag.

De prijzen van gezondere producten stegen harder dan die van ongezonde producten. Ijs en snoep werden zelfs goedkoper. Gezondere producten werden de afgelopen tien jaar gemiddeld ruim 21 procent duurder. De prijs van eieren steeg het meest, onder meer door de gevolgen van de fipronilcrisis, waarbij eieren besmet raakten. Daarnaast werd melk duurder, onder andere door gestegen prijzen bij boeren. Ook producten gemaakt van vis stegen in prijs.

De prijsstijging bij verse groenten was het afgelopen decennium met 6 procent veel minder sterk dan die van fruit. Vers en gekoeld fruit steeg in die periode ruim een kwart in prijs. Die prijschommelingen zijn volgens het CBS mede afhankelijk van het weer, dat invloed heeft op de oogst. Bij de dranken stegen de prijzen van gezondere varianten zoals mineraal- of bronwater sterker dan bij ongezondere zoals frisdranken. Dat komt door de verhoging van de verbruiksbelasting in 2016, stelt het CBS.

Vleeswaren

Voor ongezonde producten was de stijging met 15 procent minder groot. De prijs van boter steeg de afgelopen tien jaar met 66 procent het hardst. Ook geïmporteerd of geïmporteerd vlees, waaronder vleeswaren, werden duurder. Niet alle voedingsmiddelen werden de afgelopen tien jaar duurder. Ijs en snoep werden vorig jaar ten opzichte van 2010 juist goedkoper.

De laatste twee jaar stegen de prijzen van ongezonder eten op jaarbasis iets meer dan gezondere producten. De prijsstijgingen zijn volgens het CBS deels te wijten aan het verhogen van de btw op alle voedingsmiddelen. Die ging in 2019 omhoog van 6 naar 9 procent.

In tien jaar tijd steeg de prijs van boter met niet minder dan 66 procent

Ingelegd geld geïnvesteerd in vastgoed

(Broers) Van Dam, Evers en Verkade lanceren beursonderneming

• Tiemen Roos

De vier mannen achter de in reformatorische kring bekende vastgoedbelegger Van Dam, Van Dam & Verkade lanceren vrijdag een nieuwe onderneming: New Amsterdam Invest N.V. De aandelen daarvan worden op Euronext Amsterdam verhandelbaar.

Het gaat om een zogeheten spac (special purpose acquisition company). Dat is een vennootschap die via een beursnotering geld ophaalt en vervolgens fuseert met een bestaand bedrijf dat de stap naar de beurs wil maken. De aandelen New Amsterdam Invest N.V. worden aan Euronext Amsterdam geplaatst voor een waarde van 10 euro per stuk. De vooraf op te halen 'spaarpot' bedraagt 25 tot 50 miljoen euro. Met dat geld willen de initiatiefnemers een belang nemen in een vastgoedgebedrijf die „met een waardevaste portefeuille” van 40 tot 100 miljoen euro actief is op de Nederlandse, Duitse, Britse en/of Amerikaanse markt. Na de beursgang kunnen mensen al vanaf ongeveer 10 euro mee gaan doen.”

De raad van bestuur van de spac bestaat uit de broers Aren en Arie J. Moshe van Dam, Elisha Evers en Cor Verkade. Zij nemen zelf elk een belang van 5 procent. „Zo onderstrepen we dat we vertrouwen hebben in onze plannen”, zegt Verkade.

Beursgang

De beursgang is beoogd voor half juni. Wie vóór die datum aanhaakt, dient minimaal 100.000 euro te investeren. Zodra de spac aan de beurs is genoteerd, zijn de aandelen vrij verhandelbaar. Vanaf dat moment kunnen belangstellenden tegen de actuele koers instappen en bepalen ze zelf hoeveel aandelen ze kopen.

De initiatiefnemers hoopten voor de aandeelhouders „een stabiel dividendrendement van 4,5 tot 6,0 procent”, zegt Verkade.

Dat is aanmerkelijk hoger dan de vaste rentepercentages die Van Dam, Van Dam & Verkade zijn investeerders biedt. Tien jaar geleden garandeerde dit bedrijf klanten nog 7 procent, momenteel krijgen nieuwe klanten 2,5 procent. Bovendien moeten die altijd minimaal 100.000 euro inleggen.

Bij New Amsterdam Invest kan het rendement hoger zijn omdat de spac meer financiële armlslag heeft. „Wij kunnen daardoor in een hoger segment van de markt investeren”, zegt Aren van Dam. Investeerders delen mee in de verwachte exploitatiewinst en in eventuele waardevermindering van het over te nemen vastgoedgebedrijf. Daar staat een zeker risico tegenover: het rendement is niet gegarandeerd en ook de beurskoers zal variëren, afhankelijk van de prestaties van de nieuwe combinatie.

Als beursgenoteerd bedrijf staat de spac – anders dan Van Dam, Van Dam & Verkade – onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten. Bovendien is geen sprake van een opzegtermijn.

Aantrekkelijk

Het verschijnsel spac is over komen waaien uit de Verenigde Staten, waar al veel beursgangen langs deze weg verlopen. Voor een bedrijf is dat aantrekkelijk, want het bespaart tijd en geld in vergelijking met een gewone beursgang. „Het verkrijgt extra eigen vermogen en kan profiteren van onze deskundigheid”, zegt Verkade.

Kenmerkend voor spacs is de lage introductiekoers: in Amerika veelal 10 dollar

Euronext in Amsterdam. De beursintroductie van de spac New Amsterdam Invest staat gepland voor half juni. beeld AFP, John Thys

(ruim 8 euro). De spac is een lege beurshuis, zonder activiteiten. De zogeheten promotors, de beheerders van de spac, hebben twee jaar de tijd om een bedrijf te vinden dat met hen wil samenwerken.

De bereidheid van investeerders om aandelen in de spac te kopen leunt op twee pijlers, legt Verkade uit: de bekendheid en het netwerk van de promotors en hun kennis van en ervaring in de markt waarin ze een overnamekandidaat zoeken.

„Wij denken dat we op beide punten goed zitten. De klanten van Van Dam, Van Dam & Verkade kennen ons en met dat bedrijf bewijzen we al ruim twintig jaar dat we thuis zijn in vastgoed in Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.” Volgens Aren van Dam is New Amsterdam Invest de eerste Europese spac die wil investeren in vastgoed. „Meestal wordt gekozen voor sectoren met meer risico en dus ook meer kans op een hoger rendement, zoals de ICT-sector. Maar wij gaan voor rendement op de lange termijn. We denken dat vastgoed dat biedt.”

De initiatiefnemers hebben bij hun bestaande relaties al enige tijd geleden de interesse voor hun nieuwe bedrijf gepolst. Verkade: „Omdat er voldoende belangstelling

was, zijn we van start gegaan.” Nog voor de externe werving deze vrijdag begint, had dat al meer dan 25 miljoen euro aan voorgenomen intekeningen opgeleverd.

Risico

Volgens Verkade is het voornaamste risico dat de investeerders lopen de mogelijkheid dat de spac er niet binnen twee jaar in slaagt een overnamekandidaat te vinden. Dan krijgen ze hun geld terug – na aftrek van de gemaakte kosten, in dit geval 1 à 2 procent van de introductiekoers.

Van Dam acht de kans dat het zover komt heel klein. „Wij kennen de markt en krijgen met ons oude bedrijf al regelmatig de vraag van partijen of we niet willen samenwerken.”

Zoals elke beursgenoteerde onderneming krijgt de spac een raad van commissarissen, die toezicht houdt op de bestuurders met oog voor de belangen van de aandeelhouders. De commissarissen zijn de in fusies en overnames gespecialiseerde jurist Jan Louis Burggraaf, hoogleraar en voormalig SGP-Kamerlid Elbert Dijkgraaf en Paul Steman, oud-topman van accountantskantoor Mazars Nederland. Kees van Dorp, voormalig partner in accountantskantoor Deloitte, is aangetrokken als financieel directeur.

VIJF VRAGEN AAN

Machiel Mulder (60), hoogleraar energie-economie aan de Rijksuniversiteit Groningen

„Het aanpakken van Shell heeft op grote schaal geen effect”

• Louis Seesing

De rechter oordeelde woensdag dat Shell nog meer en nog sneller moet vergroenen. Zo moet het olieconcern zijn CO₂-uitstoot in 2030 met bijna de helft hebben vermindert. Maar zet dit op mondiaal niveau ook zoden aan de dijk?

Hoogleraar Machiel Mulder denkt dat er meer moet gebeuren om de klimaatdoelen van Parijs te halen. Als alleen individuele concerns op de vingers worden getikt, gaan andere bedrijven gewoon door met vervuilen. Maar deze uitspraak kan wel een belangrijke eerste stap zijn om meer bedrijven in beweging te krijgen.

Hoe historisch is de uitspraak van de rechter?

„Dat een individueel bedrijf in Nederland zo door de rechter wordt terechtgewezen, is zeker uniek te noemen. Tot nu toe werden alleen overheden door de rechter gedwongen om een strenger klimaatbeleid te voeren. Vanaf nu zullen milieuorganisaties in ieder geval vaker naar de rechter stappen om bedrijven aan te klagen. Als is het nog maar de vraag hoe de rechter dan zal oordelen. In de VS zag je een aantal jaren terug eenzelfde ontwikkeling, maar de gang naar de rechter was voor milieclubs niet altijd succesvol.”

In hoeverre wordt Shell geraakt door deze uitspraak?

„Het vonnis heeft voor Shell meteen gevolgen, want de uitspraak van de rechter treedt onmiddellijk in werking. Het bedrijf moet twee dingen doen: de eigen CO₂-uitstoot fors verminderen én toeleveranciers en afnemers stimuleren om te vergroenen. Voor haar afnemers heeft Shell dus alleen een inspanningsverplichting opgelegd gekregen. Maar het concern was de laatste jaren al bezig met verduurzamen. Zo heeft het windmolenparken laten aanleggen en probeert het elektrisch rijden te faciliteren door laadpalen te plaatsen. De rechter zegt echter niet dat Shell moeten stoppen met het winnen van olie en gas. Het mag de uitstoot compenseren door bijvoorbeeld bossen aan te leggen.”

Shell zal dus moeten vergroenen, maar legt dit op mondiaal niveau voldoende gewicht in de schaal?

„Er zijn honderden bedrijven wereldwijd actief in de olie- en gasindustrie. Shell is een grote speler, maar zeker niet de enige. Neem bijvoorbeeld de Noordzee. Daar zijn acht partijen bezig met gaswinning. Dat doen ze vaak gezamenlijk om de kosten te delen en de risico's te spreiden. Als Shell hiermee zou stoppen, gaan de boorrechten over op een andere partij en die gaan gewoon verder. Zo werkt deze markt nu eenmaal.”

Dus als andere concerns hun koers niet wijzigen zal de uitspraak van de rechter weinig effect sorteren?

„Alleen als ook andere bedrijven gaan vergroenen, gaat er echt wat veranderen. Dan kan Shell haar recht om te boren niet meer zo makkelijk verkopen aan andere bedrijven, want die moeten dan ook stoppen met oliewinning. Maar zover is het nog lang niet. Veel oliebedrijven komen uit Rusland, Azië of het Midden-Oosten. Die kijken anders tegen dit soort zaken aan.”

Hoe zouden bedrijven wel kunnen worden gedwongen om te vergroenen?

„Er ligt een grote taak bij de nationale overheden. Zolang die gewoon vergunningen blijven afgeven voor het boren naar olie en gas, zullen bedrijven dit blijven doen. Als Noorwegen bijvoorbeeld geen vergunningen meer zou afgeven, zouden veel olie- en gasvelden aan de mondiale energiemarkt worden onttrokken. Er zijn dus niet eens internationale afspraken nodig om het boren naar olie en gas aan banden te leggen om zo een forse CO₂-reductie te realiseren.”

Een laadpaal bij een tankstation van Shell. beeld ANP, Koen van Weel

Verkade. beeld Van Dam, Van Dam & Verkade

A. van Dam. beeld Van Dam, Van Dam & Verkade